

Managementletter 2023

12 januari 2024

Veiligheidsregio
Zaanstreek - Waterland

Aan de directie en het dagelijks bestuur van de
Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio
Zaanstreek-Waterland
Prins Bernhardplein 112
1508 XB ZAANDAM

Dordrecht, 12 januari 2024

Ref.: 34/WdV/JvdL/AH

Geachte directie en bestuur,

Ter voorbereiding op de controle van de jaarrekening 2023 van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland hebben wij een tussentijdse controle uitgevoerd. Deze tussentijdse controle richt zich hoofdzakelijk op het inventariseren en analyseren van risico's van afwijkingen van materieel belang in de jaarrekening. Deze risicoanalyse vormt de basis voor de controlewerkzaamheden die wij in het voorjaar 2024 zullen uitvoeren op de jaarrekening 2023.

In deze managementletter rapporteren wij de bevindingen van onze werkzaamheden en andere aandachtspunten, voornamelijk op het gebied van uw administratieve organisatie en interne beheersing, deels ook in de context van actuele ontwikkelingen bij Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland. De belangrijkste risico's en aandachtspunten zijn samengevat in hoofdstuk 1 van de managementletter. In deze samenvatting zijn ook de verwijzingen opgenomen naar de paragrafen waarin de betreffende bevindingen en aanbevelingen verder zijn uitgewerkt.

Onze managementletter is uitsluitend bedoeld om u te informeren over onze controlebevindingen en aanbevelingen. Wij adviseren u om deze managementletter ook te delen met het algemeen bestuur.

Externe toezichthoudende instanties kunnen u vragen om een afschrift van onze rapportages. Wij benadrukken dat wij niet aansprakelijk zijn voor eventuele gevolgen van externe verspreiding.

Wij hebben onze managementletter 20 december 2023 in concept voorgelegd aan uw organisatie en op 12 januari 2024 toegelicht aan uw organisatie. Uiteraard zijn wij graag bereid tot een nadere toelichting en afstemming over onze aanbevelingen.

Met vriendelijke groet,

W.P. de Vries RA

INHOUDSOPGAVE

1. Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland in beeld.....	4
2. Algemeen.....	7
2.1. Inleiding.....	7
3. Financieel beheer en risicomanagement	8
3.1. Managementinformatie en resultaatbeheersing	8
3.2. Begroting en meerjarenraming.....	9
3.3. Risicobeheersings- en controlesysteem	10
3.4. Frauderisicobeheersing.....	10
3.5. SiSa-regelingen.....	11
3.6. Rechtmatigheidsverantwoording	11
4. Administratieve processen	15
4.1. Verbijzonderde interne controle	15
4.2. Procesbeschrijvingen	17
4.3. Normen- en toetsingskader	17
4.4. Aanbestedingen	18
4.5. Inkopen (inclusief betalingsverkeer).....	18
4.6. Treasury	19
4.7. Opvang Oekraïense vluchtelingen en asielzoekers in crisisnoodopvanglocaties	19
4.8. BDUR-gelden 2023.....	20
5. IT-beheersingsmaatregelen	21
5.1. Scope en bevindingen	21
5.2. Uitbesteding IT bij derde partij	22
5.3. Inzicht in het ICT-landschap en beheersingsmaatregelen	22
5.4. Informatiebeveiliging.....	23
6. Overige bevindingen	23
6.1. Naleving wet- en regelgeving	23
6.2. Opvolging eerdere aanbevelingen en adviezen.....	26
7. Vooruitblik (controle) jaarstukken 2023	27
8. Slot	27

1. Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland in beeld

In onderstaand schema geven wij – vanuit onze controleopdracht en natuurlijke adviesfunctie – een overzicht van onze tussentijdse evaluatie van de belangrijkste interne beheersingsmaatregelen. De genoemde onderwerpen komen in de managementletter nader aan de orde. De legenda voor de signalering is:

	Geen noemenswaardige bevindingen		Tekortkomingen en/of aandachtspunten met een verhoogd risico/verhoogde impact
	Geen tekortkomingen, wel relevante bevindingen en/of aandachtspunten		Tekortkomingen en/of aandachtspunten met een hoog risico/grote impact
	Tekortkomingen en/of aandachtspunten met een beperkt risico/beperkte impact		

Onderwerp	Bevindingen en signalering 2023	§	2023	2022
FINANCIEEL BEHEER, RISICOMANAGEMENT				
Resultaatontwikkeling en financieel toezicht	De financiële resultaten in 2023 vertonen een somber beeld. Tegenover een begroot resultaat van € 0 (nihil) ligt de meest actuele resultaatprognose voor 2023 op € 272.000 (negatief). De bestuursrapportage II 2023 van 13 december 2023 omvat een financiële en een beleidsmatige rapportage, voorzien van tekstuele toelichting. Hierin worden per ambitie en per doel de beoogde effecten en de voorgenomen acties/plannen benoemd. Wij doen enkele aanbevelingen.	3.1		
Begroting en meerjarenraming	Inzicht wordt gegeven in toekomstige baten en lasten en financiële uitdagingen over 2023 en 2024. Daarnaast bevat de begroting een beleidsmatige toelichting. De begroting 2024-2027 laat voor de boekjaren 2024 tot en met 2027 een structureel sluitend beeld zien.	3.2		
Risicobeheersings- en controlesysteem (inclusief fraudebeheersing)	Het evalueren van risico's en beheersingsmaatregelen heeft voldoende de aandacht in de planning- en control cyclus. Dit is ook voldoende zichtbaar en aantoonbaar in de periodieke voortgangsrapportages hierover. Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland beschikt nog niet over een (actuele) frauderisicoanalyse. Wij zien mogelijkheden voor verdere (door)ontwikkeling van risico- en frauderisicobeheersing. Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland beschikt nog niet over een overkoepelend M&O-beleid.	3.3 3.4		

Onderwerp	Bevindingen en signalering 2023	§	2023	2022
Rechtmatigheids-verantwoording	Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland heeft voldoende geacteerd op de rechtmatigheidsverantwoording die vanaf 1 januari van dit verslagjaar (2023) geldt. Er resteert een beperkt aantal acties.	3.6		
Vluchtelingenopvang Oekraïners en vluchtelingenopvang COA (CNO; crisisnoodopvang asielzoekers)	<p>In 2022 hebben alle Nederland veiligheidsregio's opdracht gekregen om gemeentelijke opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen te realiseren en om asielzoekers tijdelijk op te vangen in crisisnoodopvang-locaties. In 2023 heeft Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland deze taken voortgezet.</p> <p>Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland heeft per 1 februari 2023 de projectorganisatie van de crisisnoodopvang (CNO) overgenomen van de gemeente Purmerend en Edam-Volendam. Wij doen enkele aanbevelingen voor de registratie van de hiermee gemoeide lasten, interne controle en (financiële) verantwoording.</p>	4.7		
ADMINISTRATIEVE PROCESSEN				
Verbijzonderde interne controle	<p>Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland verricht verbijzonderde interne controle (VIC) voor de belangrijkste (financiële) processen. De VIC wordt goed uitgevoerd, op basis van een gedegen risicoanalyse, interne beheersingsmaatregelen in het proces en duidelijke werkprogramma's. De VIC wordt door Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland hoofzakelijk gegevensgericht uitgevoerd.</p> <p>De tijdige afronding van de VIC op de CNO-lasten is een aandachtspunt voor uw organisatie.</p>	4.1		
Procesbeschrijvingen	Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland heeft haar belangrijkste (financiële) werkprocessen (met financiële beheershandelingen) beschreven.	4.2		N.v.t.
Aanbestedingen	Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland verricht een tussentijdse spendanalyse en stelt jaarlijkse een inkoopkalender op. Op basis hiervan constateert VrZW een (bekende) onrechtmatigheid voortvloeiend uit de controle van 2021.	4.3		

Onderwerp	Bevindingen en signalering 2023	§	2023	2022
Inkopen (incl. betalingsverkeer)	Wij constateren dat niet voor alle inkopen een inkooporder wordt aangemaakt en wordt geregistreerd. In het inkoopproces is sprake van functievermenging; de budgetbeheerder is gelijk aan de budgethouder. Hierop worden vanuit de VIC additionele werkzaamheden verricht. Dit heeft niet geleid tot interne of externe bevindingen.	4.5		
Treasury	Wij signaleren een verbetermogelijkheid om het proces verder te optimaliseren.	4.6		N.v.t.
Extra BDUR-gelden	Aan Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland is voor 2023 een extra (aanvullende) BDUR-Rijksbijdrage toegekend van € 1.039.000. Uit de toekenningsbeschikking blijkt dat er sprake is van een bestedingsklem. Het is nog onduidelijk of er bij een eventuele onderbesteding in 2023 sprake is van een terugbetalingsverplichting aan het Rijk. Wij zien een aandachtspunt voor de registratie en documentatie van de extra BDUR bestedingen, de (verbijzonderde) interne controle op de rechtmatigheid van de bestedingen en de verantwoording in de financiële administratie en jaarrekening 2023.	4.8		N.v.t.
Personeels- en salarisadministratie	De beheersingsmaatregelen zijn in grote lijnen op orde.	N.v.t		
Memorialen	De beheersingsmaatregelen zijn in grote lijnen op orde.	N.v.t		

IT-BEHEERSING				
Inzichtelijkheid ICT-landschap, risico's en beheersmaatregelen	Het is van belang dat Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland per IT-partner de minimaal te treffen interne beheersingsmaatregelen vertaalt en integreert in op te stellen, dan wel aan te passen, overeenkomsten (al dan niet in de vorm van een SLA).	5		
Strategische IT-beheersingsmaatregelen	Het is van belang om actief te blijven monitoren of Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland voldoet aan de Baseline informatiebeveiliging Overheid (BIO) vereisten die per 1 januari 2023 gelden.			
	De bevindingen van vorig jaar (toekennen en review van de gebruikersrechten en gebruikers met beheerrechten) zijn nog van kracht en nog in uitvoering door VrZW.			

2. Algemeen

2.1. Inleiding

Wij hebben conform uw opdracht, als onderdeel van de controle van de jaarrekening 2023, de interim-controle voor Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland uitgevoerd. Deze controle is primair gericht op de analyse en evaluatie van de interne beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle. Deze controle heeft als doelstelling om de aandachtspunten voor de jaarrekening 2023 te signaleren en onder uw aandacht te brengen. In onze managementletter zijn onze bevindingen en aanbevelingen ter zake opgenomen.

Volledigheidshalve merken wij op dat onze analyse en evaluatie is uitgevoerd in het kader van de door u verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening.

De bij deze interim-controle door ons uitgevoerde werkzaamheden betreffen hoofdzakelijk:

1. het kennis nemen van de algemene in- en externe ontwikkelingen en de managementinformatie als basis voor onze risicoanalyse (hoofdstuk 3.1);
2. het controleren van (eventuele wijzigingen in) de opzet en implementatie van de relevante interne beheersingsmaatregelen rond:
 - bestuur en toezicht, waaronder frauderisicobeheersing (hoofdstuk 3.4);
 - de significante administratieve (financiële) processen, inclusief het uitvoeren van detailcontroles (hoofdstuk 4);
3. ICT (hoofdstuk 5);
4. het evalueren van de stand van zaken rond enkele specifieke aandachtsgebieden (hoofdstuk 6).

In deze managementletter maken wij onderscheid in adviespunten ter verbetering van de interne beheersing en actiepunten voor de jaarrekening. Van de actiepunten is het noodzakelijk dat deze voor aanvang van de jaarrekeningcontrole 2023 zijn opgevolgd door Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland.

De interim-controle van Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland is door Verstegen zowel bij u in Zaandam als op afstand uitgevoerd. De samenwerking is goed en prettig verlopen, evenals het controleproces in de interactie tussen Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland en Verstegen.

3. Financieel beheer en risicomanagement

3.1. Managementinformatie en resultaatbeheersing

Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland heeft door middel van twee tussentijdse bestuursrapportages 2023 inzicht verstrekt in de realisatie ten opzichte van de begroting. Wij hebben kennis genomen van de “Bestuursrapportage II” over de periode januari 2023 tot en met augustus 2023, gericht aan het algemeen bestuur. Deze tweede bestuursrapportage van 2023 is behandeld en vastgesteld door het algemeen bestuur in de vergadering van 13 december 2023.

In de tweede bestuursrapportage 2023 is aandacht geschonken aan de belangrijkste inhoudelijke en financiële ontwikkelingen. Per programma en thema is gerapporteerd over de financiële en beleidsmatige voortgang en de verwachte ontwikkelingen, waarbij in tabelvorm enkele strategische beleidsvoornemens zijn omschreven, met een toelichting op de voortgang via een rood, oranje of groen verkeerslicht. Eveneens wordt er een nieuwe verwachting (prognose) van het resultaat over 2023 gegeven en over voortgang van de investeringsplanning 2023 gerapporteerd.

Uit deze tweede bestuursrapportage 2023 blijkt een verwacht (geprognosticeerd) resultaat na mutaties in de reserves over 2023 van € 272.000 (nadelig) ten opzichte van een primair geraamd resultaat voor 2023 van nihil en een bijgesteld geraamd resultaat voor 2023 van € 1,2 miljoen (negatief) op grond van de eerste bestuursrapportage 2023.

Aanvullend hebben wij de volgende waarnemingen:

1. Het Beleidsplan Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland 2021-2024 ‘Kracht van samen, samen voor veilig’ en de begroting 2023 vormen het beleidsmatig kader voor de bestuursrapportage. De tweede bestuursrapportage bevat een beleidsmatige rapportage. Hierin worden per ambitie en per doel de beoogde effecten en de voorgenomen acties/plannen benoemd. Daarnaast wordt in de vorm van een stoplichtenrapportage kort en bondig de status per doel weergegeven. Dit is positief.

2. In de bestuursrapportage worden de belangrijkste financiële ontwikkelingen toegelicht. Wij adviseren u om de afwijkingen ten opzichte van de begroting specifieker te maken en om, net als in de begroting, onderscheid te maken tussen structurele en incidentele baten en lasten. Dit geeft nader inzicht in de verschillen tussen de begrote en gerealiseerde financiële resultaten. Met deze aanbevelingen kan de bestuursrapportage geoptimaliseerd worden en kan dit bijdragen aan effectiever financieel beheer.

Wellicht ten overvloede merken wij op dat wij de bestuursrapportage hebben gebruikt om een indruk te krijgen van de financiële gang van zaken en de kwaliteit van de managementinformatie. Wij hebben de bestuursrapportage niet gecontroleerd.

3.2. Begroting en meerjarenraming

Wij hebben kennis genomen van de begroting 2024-2027. Er is sprake van een sluitende begroting tot en met 2027. De begroting 2024 is opgesteld in lijn met het Beleidsplan Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland 2021-2024 en de Kaderbrief begroting 2024 en definitief vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 8 september 2023.

Het beeld hieruit is:

- begroot resultaat 2024: € 0;
- begroot resultaat 2025: € 1.000 (positief);
- begroot resultaat 2026: € 61.000 (positief);
- begroot resultaat 2027: € 32.000 (positief).

Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland kampt met stevige inflatiecijfers. Diverse oorzaken leiden tot flinke prijsverhogingen en loonkostenstijgingen. De financiële effecten hiervan zijn, voorover te overzien, verwerkt in de meerjarenbegroting 2024-2027.

In de begroting is een duidelijke scheiding aangebracht tussen structurele en incidentele baten en lasten. Het maken van dit onderscheid draagt bij aan een transparante en goed geïnformeerde besluitvorming, waardoor het bestuur beter in staat is om strategische beslissingen te nemen en financiële risico's effectief te beheren.

Het algemeen bestuur heeft de begroting 2023 vastgesteld op 8 juli 2022, waarna de provincie Noord-Holland de begroting heeft geaccepteerd. De provincie voert repressief toezicht uit op Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland.

3.3. Risicobeheersings- en controlesysteem

Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland besteedt in de begroting en de jaarrekening aandacht aan risicomanagement in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'.

In de begrotingen 2023 en 2024 en de jaarrekening (2022) wordt inzicht gegeven in de geïdentificeerde risico's. Hierbij zijn financiële risico's en kansen, evenals de benodigde weerstandscapaciteit, toegelicht en is benoemd welke (beheersings)-maatregelen worden getroffen. Wij hebben de volgende observaties:

 Het proces van totstandkoming van de risicoparagraaf en het risicoprofiel zijn beschreven. Hiermee wordt inzichtelijk gemaakt wat de basis is voor de vermelde risico's, de kansen en de inschatting. Het maakt tevens reproduceerbaarheid achteraf mogelijk.

 Concreet zijn de getroffen en/of te treffen beheersmaatregelen beschreven.

Graag geven wij aanvullend de volgende ontwikkelpunten mee:

 De analyses worden veelal ingestoken op de kans van optreden en financiële impact voor risico's met economische gevolgen. Gezien de maatschappelijke rol van Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland is het ook aan te bevelen om de maatschappelijke risico's te identificeren en verder uit te werken conform het kans maal impact model.

 Licht de (relevante) ontwikkelingen sinds de vorige rapportage toe. Is een risico toe- of afgenomen? Heeft een risico zich gemanifesteerd of niet en zo ja was de getroffen beheersmaatregel effectief?

 In de analyses wordt vaak geen onderscheid gemaakt tussen bruto risico's (de kans en impact voor het treffen van interne beheersingsmaatregelen) en de netto risico's (het resterend risico na het treffen van de interne beheersmaatregelen). Voor dit restryco is het van belang om overeenstemming te bereiken met het governance orgaan (algemeen bestuur) of de restryco's acceptabel zijn of middels beheersmaatregelen verder afgedekt moeten worden.

3.4. Frauderisicobeheersing

Fraudes komen in de praktijk voor bij grote en bij kleine organisaties. De publieke sector is de afgelopen jaren diverse malen opgeschrikt door fraudesignalen. Het algemeen bestuur heeft de verantwoordelijkheid om toezicht te houden op de fraudebeheersing door het dagelijks bestuur. Dit gegeven maakt het voor het bestuur noodzakelijk om een toereikende frauderisicoanalyse op te stellen en periodiek te actualiseren.

Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland beschikt nog niet over een (actuele) frauderisicoanalyse.

Gelet op de controlerende en toezichthoudende rol van het algemeen bestuur herhalen wij onze aanbeveling om de frauderisicoanalyse periodiek op te nemen op de agenda van het algemeen bestuur.

Onder meer in de vorm van functiescheidingen, interne beheersingsmaatregelen, interne en externe toetsingen op de naleving van regels en procedures volgens het interne controleplan en een Integriteitsbeleid treft Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland maatregelen om het frauderisico zoveel mogelijk te beheersen.

3.5. SiSa-regelingen

In de afgelopen jaren is het aantal SiSa-regelingen fors toegenomen. Voor Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland waren dit in 2022 3 regelingen. Uit de Concept invulwijzer over 2023 van het Rijk blijkt dat er landelijk gezien opnieuw meer nieuwe regelingen bij zijn gekomen, dan dat er regelingen zijn vervallen. Uit het concept verantwoordingsoverzicht SiSa 2023 blijkt dat Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland tot nu toe 3 regelingen moet verantwoorden. Dit is ongewijzigd gebleven.

Het correct invullen van de voorgeschreven indicatoren voor deze regelingen én de juiste verantwoording van de doeluitkeringen in de jaarrekening is een tijdrovend en complex proces voor organisaties.

Het is van belang om tijdig te starten met de voorbereiding van uw (verbijzonderde) interne controles en vastleggingen en het verzamelen van brondocumentatie voor alle regelingen. Als onduidelijk is wat ingevuld moet worden en/of vastgelegd moet worden, adviseren wij u tijdig afstemming te zoeken met de Rijksoverheid en/of het controleteam van Verstegen.

3.6. Rechtmatigheidsverantwoording

Met het aannemen van de Wet versterking decentrale rekenkamers is de rechtmatigheidsverantwoording een feit geworden. Vanaf boekjaar 2023 legt het dagelijks bestuur (en het college van B&W bij een gemeente) verantwoording af over de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties door middel van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening.

De accountant zal in 2023 alleen nog een getrouwheidsoordeel geven bij de jaarrekening. De rechtmatigheidsverantwoording maakt onderdeel uit van de jaarrekening en valt daarmee binnen de scope van het getrouwheidsoordeel van de accountant.

Voor de specifieke uitkeringen (SiSa) is in de wet bepaald dat de accountant in de controleverklaring opneemt of de baten en lasten (alsmede de balansmutaties) met betrekking tot specifieke uitkeringen rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit betekent dat naast het getrouwheidsoordeel bij de jaarrekening als geheel, nog een oordeel van de accountant wordt gevraagd bij de rechtmatigheid van de specifieke uitkeringen in de SiSa-bijlage. Deze bepaling is door de wetgever opgenomen met de bedoeling om te expliciteren dat er in de controle van de specifieke uitkering (SiSa) niets zal veranderen. Dat betekent dat wij ook in ons accountantsverslag bij de jaarrekening 2023 een tabel met bevindingen opnemen over de specifieke uitkeringen (SiSa).

Veiligheidsregio's moeten een aantal zaken regelen voor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Hieronder hebben wij de status voor Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland opgenomen:

	Te regelen door VrZW t.b.v. rechtmatigheidsverantwoording	Status ultimo 2023
1.	Het aanpassen van de financiële verordening (artikel 212 van de Gemeentewet).	De nieuwe financiële verordening 2023-2026 is opgesteld en vastgesteld door het MT op 12 december 2023 en zal op 13 maart 2024 ter goedkeuring aan het DB en op 28 maart 2024 ter goedkeuring aan het algemeen bestuur worden voorgelegd (met terugwerkende kracht een ingangsdatum van 1 januari 2023).
2.	Het aanpassen van de controleverordening (artikel 213 van de Gemeentewet).	Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland heeft geen controleverordening (artikel 213 van de Gemeentewet), maar een 'Beleidsnota rechtmatigheid VrZW 2023-2026' (voorheen controleprotocol) waarin de normen en kaders voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie zijn opgenomen.
3.	Actualiseren overkoepelend beleid voor misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O-beleid).	Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland heeft geen overkoepelend beleid voor misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O-beleid). Voor verdere toelichting zie hieronder.
<i>Het vaststellen van de scope en de criteria van de rechtmatigheidsverantwoording, in overeenstemming met de regelgeving van het Rijk en de commissie BBV.</i>		
4.	Actualiseren van het controleprotocol en bepalen van de verantwoordings- en rapportagegrens voor de rechtmatigheidsverantwoording.	De 'Beleidsnota rechtmatigheid VrZW 2023-2026' (voorheen controleprotocol) is afgerond en vastgesteld in het algemeen bestuur op 20 oktober 2023. Het algemeen bestuur heeft de verantwoordings- en rapportagegrens voor de rechtmatigheidsverantwoording 2023 vastgesteld op 1% van totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves.
5.	Actualiseren van het normen- en eventueel toetsingskader.	Afgerond en vastgesteld in het algemeen bestuur op 20 oktober 2023.

	Te regelen door VrZW t.b.v. rechtmatigheidsverantwoording	Status ultimo 2023
6.	Bepalen binnen welke financiële stromen zich materiële rechtmatigheidsafwijkingen kunnen voordoen. Op basis van de verantwoordingsgrens wordt per stroom de diepgang van de controle bepaald.	Voor verdere toelichting zie hoofdstuk 4.
7.	Opzet en bestaan van de interne beheersmaatregelen in kaart brengen voor de (relevante) onderkende transactiestromen/-processen, bijvoorbeeld via 6W's: Wie? Doet Wat? Waarom? Wanneer? Waarmee? en Met Welk doel?	Voor verdere toelichting zie hoofdstuk 4.
8.	Actualiseren van het intern controleplan met daarin de controleaanpak per materiële transactiestroom (de zogenoemde systeemgerichte of gegevensgerichte controletechnieken), inclusief de controle-doelstellingen) op basis van de stappen 5-8.	Voor verdere toelichting zie hoofdstuk 4.
9.	Uitvoering rechtmatigheidscontroles door onder andere het: <ul style="list-style-type: none">• opstellen werkprogramma's met checklists en toetspunten;• uitvoering controles;• evalueren en rapporteren.	Voor verdere toelichting zie hoofdstuk 4.

Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland heeft een risicoanalyse en een intern controleplan opgesteld waarbij ze hebben besloten om het Misbruik & Oneigenlijk gebruik beleid en beheersmaatregelen hierin te integreren. Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland heeft besloten om beleid met betrekking tot Misbruik & Oneigenlijk gebruik op te nemen binnen de risicoanalyse en het interne controleplan, inclusief de meldingsregeling voor vermoedelijke misstanden en integriteitlijnen, waaronder de 'Nota (gedragscode) Integriteit VrZW'.

Bovenstaande stappen moeten uiteindelijk resulteren in een rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur. Alle rechtmatigheidsafwijkingen (rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden) boven de verantwoordingsgrens worden in deze rechtmatigheidsverantwoording kort en bondig benoemd. Verder is de paragraaf bedrijfsvoering in het jaarverslag de plek om een nadere toelichting te geven door het dagelijks bestuur ten aanzien van onderwerpen die de rechtmatigheid raken en op welke wijze de interne beheersing is vormgegeven.

In deze paragraaf worden de speerpunten van de bedrijfsvoering toegelicht. Ook moet in ieder geval een nadere toelichting worden gegeven op alle rechtmatigheidsafwijkingen die in de rechtmatigheidsverantwoording zijn opgenomen voor zover deze de rapportagegrens overschrijden. Aspecten die hierbij aan de orde komen zijn de tussentijdse communicatie met het algemeen bestuur – of de reden waarom deze achterwege is gebleven – alsmede de maatregelen die zijn genomen om verbeteringen aan te brengen om het handelen conform wet- en regelgeving afdoende in processen te waarborgen.

Begrotingsonrechtmatigheid

Zeer recentelijk is door de commissie BBV in de gewijzigde Kadernota Rechtmatigheid van november 2023 een nadere duiding gegeven aan het begrip Begrotingsonrechtmatigheid:

1. Er is hiervan sprake als het dagelijks bestuur bij de realisatie van doelen en het realiseren van activiteiten de door het algemeen bestuur vastgestelde budgetten voor wat betreft de lasten of investeringsbudgetten overschrijdt.
2. Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves die niet door het algemeen bestuur zijn vastgesteld voor het einde van het boekjaar.
3. Bij overschrijdingen van lasten of investeringskredieten en ook bij lagere/hogere baten dan begroot de begroting niet tijdig* met begrotingswijzigingen is aangepast.

*Hoe niet tijdig wordt geïnterpreteerd, wordt bepaald door de ‘spelregels’ tussen het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. De spelregels met betrekking tot het informeren en vaststellen van begrotingswijzigingen bij overschrijdingen van lasten en investeringsbudgetten (kredieten) en bij lagere/hogere baten ten opzichte van de begroting zijn veelal in de financiële verordening art. 212 Gemeentewet opgenomen.

Het derde onderdeel is hiermee een uitbreiding van het begrip begrotingsonrechtmatigheid. Wij hebben geconstateerd dat uw vernieuwde (concept) financiële verordening 2023-2026 ex. artikel 212 Gemeentewet afspraken bevat over wat in dit opzicht tijdig is. In artikel 7 lid 4 is opgenomen dat overschrijdingen van de lasten of investeringsbudgetten en lagere of hogere baten dan begroot voor de begrotingsrechtmatigheid niet als onrechtmatig worden beschouwd indien deze afwijkingen door het dagelijks bestuur bij de jaarstukken worden gemeld en toegelicht aan het algemeen bestuur.

4. Administratieve processen

Uit hoofde van onze controleopdracht voor de jaarrekening hebben wij – in samenhang met onze risicoanalyse – de opzet en implementatie van de interne beheersingsmaatregelen (AO/IB) binnen de significante administratieve (financiële) processen geëvalueerd. Onze (nieuwe) bevindingen en adviezen komen in de hierna volgende paragrafen aan de orde.

Voor de status (follow-up) van de opvolging van de aanbevelingen en adviezen uit onze managementletter van 2022 verwijzen wij u naar tabel van hoofdstuk 6.2.

4.1. Verbijzonderde interne controle

In overeenstemming met het op 4 oktober 2023 door het dagelijks bestuur vastgestelde 'Intern controleplan 2023' verricht Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland per kwartaal verbijzonderde interne controle (hierna: VIC) voor de belangrijkste financiële processen. Deze verbijzonderde interne controle is van belang omdat VIC inzicht geeft in de kwaliteit van de belangrijkste processen en de naleving van de rechtmatigheidseisen waaraan Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland moet voldoen.

In het kader van de controle van de jaarrekening hebben wij de interne beheersing van processen gecontroleerd die van materieel belang zijn voor de jaarrekening van Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland. De volgende processen hebben wij getoetst tijdens onze interim-controle:

- inkopen en betalingsverkeer;
- personele lasten (regulier en vrijwilligersvergoedingen brandweer);
- planning & control, waaronder de tussentijdse financiële rapportages, memoriaalboekingen en beheer crediteurenstambestand;
- EU aanbestedingen (spendanalyse);
- automatisering, waaronder wijzigingen en mutaties stamgegevens en -bestanden;
- lasten Oekraïne en CNO.

De verbijzonderde interne controlewerkzaamheden worden door de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland goed uitgevoerd, op basis van een gedegen risicoanalyse, interne beheersingsmaatregelen in het proces en duidelijke werkprogramma's. De kwaliteit van de uitgevoerde verbijzonderde interne controle voldoet.

Wij hebben voorafgaand aan de interim-controle afspraken met elkaar gemaakt over de reikwijdte van de verbijzonderde interne controles, de omvang en selecties van posten en de werkprogramma's. Wij kunnen goed van de VIC werkzaamheden gebruik maken bij onze accountantscontrole.

Uitvoering VIC

Wij hebben de uitgevoerde VIC over het eerste halfjaar van 2023 beoordeeld en kennisgenomen van de bevindingen en conclusies.

De medewerker VIC maakt gebruik van integrale Governance, Risk en Compliance (GRC) software, specifiek de applicatie Key2Control (K2C). Dit is een hulpmiddel om vast te leggen en aantoonbaar te maken dat Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland in control is op de verantwoording van de financiële rechtmatigheid. Binnen de applicatie K2C zijn de volgende vier modules ingericht en aangepast op de huidige wet- en regelgeving en normenkader van een gemeenschappelijke regeling:

- Crediteurenbeheer en betalingen
- Financieel beheer
- Inkoop en aanbesteding
- Personeel en salarissen

De medewerker VIC meet jaarlijks op basis van de normen en stuurvragen hoe de organisatie ervoor staat. Indien niet wordt voldaan aan een norm wordt in samenspraak met de teamleider bepaald welke norm wordt opgepakt (prioriteren) voor wanneer (plannen) en door wie (toewijzen). De medewerker VIC ziet samen met de teamleiders erop toe dat de verbeteringen ook plaatsvinden. Vanuit de applicatie K2C kan een aantal standaard rapportages worden gegenereerd, waarmee in een oogopslag kan worden opgemaakt in hoeverre de organisatie “in control” is.

In 2023 is de applicatie K2C verder uitgebreid met een auditmodule en een module integriteit. Dit is een belangrijke verbetering. Met behulp van de auditmodule kunnen verbijzonderde interne controles worden vastgelegd en eventuele aanbevelingen vanuit de VIC als taak worden uitgezet bij de diverse belanghebbenden. Hiermee kan eveneens worden gemonitord of de aanbevelingen worden overgenomen dan wel worden afgewezen. Dit is positief.

Wij volstaan met het rapporteren op hoofdlijnen van de belangrijkste bevindingen en/of aandachtspunten over de uitvoering van de VIC-processen over het eerste halfjaar van 2023:

- Zichtbare koppeling te maken tussen de geïdentificeerde risico's en de interne beheersingsmaatregelen die getroffen zijn om deze risico's af te dekken en te toetsen door de VIC-medewerker.
- Frauderisico's en getroffen interne beheersmaatregelen zichtbaar vertalen naar de VIC en deze toetsen.
- Het bewaken van bevindingen en verbeterpunten relevant voor de kwaliteit van de VIC en voor de rechtmatigheidsverantwoording.
- De VIC op de rechtmatigheid en getrouwheid van de CNO-kosten over het eerste halfjaar van 2023 is vertraagd en de bevindingen, geconstateerde afwijkingen en onzekerheden moeten nog worden geëvalueerd.

4.2. Procesbeschrijvingen

Het inrichten en beschrijven van de administratieve organisatie door middel van procesbeschrijvingen is een belangrijke waarborg voor een goede procesbeheersing. Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland heeft haar belangrijkste (financiële) werkprocessen (met financiële beheershandelingen) beknopt en overzichtelijk beschreven volgens het 6W model (wie doet wat, waarom, wanneer, waarmee en met welk doel) of de zogenaamde “kruisjeslijsten”. Hiermee kan vooral invulling gegeven worden aan het identificeren van de belangrijkste risico's per proces en de interne beheersingsmaatregelen als antwoord daarop. Vervolgens kan door de VIC hierop getoetst worden. Deze stap is noodzakelijk wanneer de VIC systeemgericht de processen wil toetsen ten opzichte van de huidige insteek dat Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland feitelijk gegevensgericht de uitkomsten van een proces controleert. Ook voor de rechtmatigheidsverantwoording is inzicht door het algemeen bestuur in de administratieve organisatie en interne beheersing noodzakelijk.

4.3. Normen- en toetsingskader

Het normenkader rechtmatigheid voor 2023 is door het algemeen bestuur op 20 oktober 2023 vastgesteld.

Een toetsingskader is een relevant document voor de interne beheersing op rechtmatigheid door Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland. Een toetsingskader bevat alle relevante artikelen/bepalingen uit de (interne en externe) wet- en regelgeving uit het normenkader met betrekking tot financiële beheershandelingen die kunnen leiden tot een financiële rechtmatigheidsfout. Met een adequaat toetsingskader maakt Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland inzichtelijk aan welke voorwaarden wordt getoetst en kan Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland zichtbaar maken dat wordt voldaan aan de bepalingen uit de relevante interne en externe wet- en regelgeving.

Op dit moment wordt het toetsingskader (in de applicatie Key2Control) vertaald naar de werkprogramma's en checklists van de (verbijzonderde) interne controle, zodanig dat hierop gedurende het jaar per proces kan worden getoetst. Wij adviseren u het toetsingskader aan te vullen en af te ronden voor alle relevante financiële processen (in scope) en te bewaken dat het toetsingskader volledig is met alle relevante wet- en regelgeving waaraan Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland moet voldoen in het kader van financiële rechtmatigheid. Wij adviseren u vervolgens om het toetsingskader te vertalen naar uw verbijzonderde interne controle. Op dit moment is dat nog onderhanden.

4.4. Aanbestedingen

Door middel van een spendanalyse op de crediteuren toetsen de inkoopadviseur en financieel adviseur of opdrachten met een opdrachtwaarde boven de EU-aanbestedingsgrens conform de EU-aanbestedingsregels zijn aanbesteed. Daarnaast hanteert Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland een inkoopkalender, waarmee tijdig en actief door inkoopadviseurs geacteerd kan worden bij een mogelijk toekomstig aanbestedingsvraagstuk. Dat is positief.

Wij hebben tijdens onze interim-controle reeds werkzaamheden verricht op de spendanalyse per juni 2023. Een inkoopopdracht is in het verleden niet rechtmatig aanbesteed. Deze afwijking is in 2021 (volledig) als onrechtmatig meegenomen en opgenomen in de foutenevaluatie bij de controle van de jaarrekening 2021. De rechtmatigheidsfout bedroeg € 212.000. Het contract loopt tot en met 2024. Over 2023 dient de hoogte van de werkelijke lasten te worden bepaald. Als de werkelijke (onrechtmatige) lasten binnen de raming van € 212.000 blijven, heeft dit voor 2023 geen gevolgen voor rechtmatigheid.

Wij vragen u de spendanalyse van juni 2023 bij te werken met de volledige crediteurenadministratie tot en met 2023 en uw conclusies en rechtmatigheidsoordeel op crediteureniveau hieraan toe te voegen. Wij hebben afgesproken dat wij tijdens de jaarrekeningcontrole 2023 per aanbesteding zullen toetsen of wij ons kunnen vinden in de conclusies die Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland per crediteur heeft onderbouwd en getrokken.

4.5. Inkopen (inclusief betalingsverkeer)

Door middel van een deelwaarneming op gerealiseerde inkoopkosten 2023 toetst de financieel adviseur tussentijds of facturen juist zijn verantwoord en of de in rekening gebrachte prestaties zijn geleverd tegen de overeengekomen prijzen en voorwaarden.

Uit de VIC van 2022 is gebleken dat bij steeds meer facturen een inkooporder aanwezig is, maar dat van facturen nog regelmatig een inkooporder ontbreekt. Over het eerste halfjaar 2023 ontbreekt bij 14 van de 39 geselecteerde facturen een inkooporder. Bij het aanmaken van een inkooporder wordt de uitputting van het budget inzichtelijk gemaakt, echter het niet gebruiken van een inkooporder bemoeilijkt budgetbewaking. Overschrijding van het budget kan leiden tot onrechtmatigheden.

De VIC heeft ook over 2023 functievermenging in het inkoopproces vastgesteld. Bij de factuurautorisatie bestaat systeemtechnisch de mogelijkheid dat de 'budgetbeheerder' gelijk is aan de 'budgethouder'. Voor de periode tot en met 31 augustus 2023 betreft dit 185 inkoopfacturen voor een totaalbedrag van € 103.000. Als gevolg van deze bevinding zijn door de kwaliteitsmedewerker additionele waarnemingen uitgevoerd. Wij hebben deze uitgevoerde werkzaamheden gecontroleerd en eveneens vastgesteld dat hier geen bijzonderheden zijn gebleken.

Afgesproken is dat deze analyse ook voor de periode september tot en met december 2023 wordt uitgevoerd en wordt nagegaan of er sprake is van functievermenging in het inkoopproces. Waar nodig voert u hierop additionele waarnemingen uit. Wij zullen vervolgens per uitgevoerde waarneming toetsen of wij ons kunnen vinden in de conclusies van de verbijzonderde interne controle.

Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland wil en kan, gezien de grootte en omvang van de (financiële) organisatie, niet op alle processen volledige functiescheiding borgen. Wij adviseren hierover in gesprek te blijven met organisatie, directie en bestuur, zodat in samenspraak bepaald wordt welke risico's (kans van optreden, financieel effect, beschikbare middelen en capaciteit) u bereid bent te accepteren en welke risico's niet, om hierop vervolgens passende interne beheersingsmaatregelen te treffen.

4.6. Treasury

Bij onze interim-controle hebben wij de betalingsbevoegdheden van Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland bij de BNG Bank gecontroleerd. Op basis van onze controlewerkzaamheden hebben wij vastgesteld dat het vier-ogen-principe (functiescheiding) bij de betalingen van betaalbatches via de BNG is gewaarborgd. Deze beheersmaatregel wordt door de BNG betaalmodule afgedwongen. Advies aan u is om de juistheid van de toegekende betaalbevoegdheden in de betaalmodule van de BNG Bank (overzicht 'procuraties en autorisaties BNG Betalingsverkeer') periodiek te blijven (her)beoordelen en na te gaan of de toegekende betalingsbevoegdheden aan de betreffende functionarissen nog actueel en juist zijn. Wij merken hierbij op dat er bij onze controle en de (V)IC geen onrechtmatige betalingen zijn waargenomen.

4.7. Opvang Oekraïense vluchtelingen en asielzoekers in crisisnoodopvanglocaties

Het kabinet heeft in 2022 de Nederlandse Veiligheidsregio's de opdracht gegeven om samen met gemeenten en GGD'en grootschalige (crisis)(nood)opvang van vluchtelingen uit Oekraïne, integraal te organiseren en het realiseren van gemeentelijke opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen en het tijdelijk opvangen van asielzoekers in crisisnoodopvanglocaties.

De extra taken van de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland leiden ook in 2023 tot uitvoeringskosten. Gemeenten, GGD'en en Veiligheidsregio's worden onder voorwaarden gecompenseerd voor de gemaakte kosten.

Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland registreert de aanvullende kosten 2023 en toetst de lasten middels verbijzonderde interne controle en toetst de lasten aan de gestelde eisen voor kostenverhaal en verantwoording. Dit met als doel om zekerheid te verkrijgen over de getrouwheid en rechtmatigheid van in rekening gebrachte lasten door de deelnemende gemeenten en de GGD's en van de veiligheidsregio zelf.

Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland heeft per 1 februari 2023 de projectorganisatie van de crisishulpverlening (CNO) overgenomen van de gemeente Purmerend en Edam-Volendam. De CNO in Purmerend is per 1 juli 2023 gesloten, in lijn met de afspraken.

De VIC op de rechtmatigheid en getrouwheid van de CNO-kosten over het eerste kwartaal van 2023 was ten tijde van onze interim-controle nog onderhanden. Ons is gemeld dat uit deze VIC (voorlopige) bevindingen en mogelijke onzekerheden blijken als gevolg van nog niet overgedragen brondocumentatie vanuit de gemeente Purmerend en nog niet beantwoorde vragen door gemeente Purmerend. Afsproken is dat wij deze VIC op een later moment beoordelen.

Wij benadrukken het belang om aandacht te blijven houden voor de onderbouwing en documentatie van aanbestedingsrechtmatigheid, een en ander volgens onder meer de Richtsnoeren van de Europese Commissie betreffende het gebruik van het kader voor overheidsopdrachten in de door de COVID-19-crisis veroorzaakte noodsituatie (2020/C 108 I/01). Deze regels gelden alleen voor kosten die van toepassing zijn op de crisissituatie opvang ontheemden Oekraïne en NCO.

4.8. BDUR-gelden 2023

In 2023 heeft er landelijk een (aanvullende) verhoging van € 83 miljoen plaatsgevonden in de BDUR (Besluit Doeluitkering Rampenbestrijding) voor crisisbeheersing. Dit Rijksgeld is bedoeld om Veiligheidsregio's beter voorbereid te laten zijn op toekomstige rampen en crises, onder meer door het versterken van het fundament, netwerk, platform en de informatiefunctie. Daarnaast is de bijdrage ook bedoeld om flexibele netwerksamenwerking tussen regio's en met het Rijk en andere crisispartners te realiseren. Tot slot is er ook geld beschikbaar gesteld voor de inrichting van een knooppunt Coördinatie Regio's Rijk, dat 24/7 ondersteuning biedt in coördinatie en informatiemanagement tussen regio's, het Rijk en crisispartners.

Aan Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland is voor 2023 een Rijksbijdrage BDUR toegekend van afgerond € 5.003.000. Dit bedrag is inclusief de (eerste) extra (aanvullende) BDUR-bijdrage voor 2023 van € 1.039.000.

De Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland ontvangt voor 2023 € 524.000 aan extra (aanvullende) BDUR-middelen voor crisisbeheersing en € 515.000 voor informatievoorziening. Het is niet de bedoeling dat de gemeentelijke bijdragen aan veiligheidsregio's, als effect van de ophoging van de BDUR, worden verlaagd en/of met de extra financiële middelen tekorten worden gedekt in de exploitatie op het gebied van andere taakgebieden van de veiligheidsregio's.

De bestedingen van het verantwoordingsjaar worden geregeld via de SiSa-regeling. Volgens de voorwaarden van de BDUR kunt u een eventueel niet besteed bedrag verantwoorden via de balans, onder de post 'overlopende passiva'. Wij raden aan om tijdens het projectverloop de bestedingen ten laste van de BDUR-middelen nauwkeurig te registreren en te documenteren en de rechtmatigheid van de bestedingen vast te stellen voor opname in de verantwoording.

Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland kiest voor een gefaseerde invulling van de extra BDUR-opdracht en daarom wordt het aanvullend toegekende budget voor 2023 niet volledig besteed. In afwachting van een definitieve beleidslijn vanuit het Ministerie van Justitie en Veiligheid wordt het (incidentele) overschot van 2023 als 'eventueel terug te betalen bedrag' op de balans verantwoord.

5. IT-beheersingsmaatregelen

5.1. Scope en bevindingen

Bij het opzetten van onze controleaanpak van de IT-beheersingsmaatregelen richten wij ons op de applicaties die relevant zijn voor het (financiële) verslaggevingsproces van Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland. Als eerste onderzoeken wij daarbij het risicoprofiel van deze applicaties. Dit risicoprofiel is afhankelijk van onder meer:

- het belang van de continue beschikbaarheid van de applicatie en de daarmee gegenereerde gegevensbestanden;
- de aard en complexiteit van de applicatie en gegevensverwerking;
- de mate waarin Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland in de bedrijfsvoering en wij bij onze accountantscontrole steunen op het goed functioneren (werking) en de output van de applicatie.

Essentiële kernapplicaties voor de jaarrekeningcontrole, waarvoor door ons een verhoogd risicoprofiel is onderkend, betreffen:

- Unit4 Business World (financiële administratie)
- Youforce Visma/Raet (personele administratie)
- VeiligheidsPaspoort VP (Magenta) (primaire registratie van persoonsgegevens, (vak)bekwaamheidsmanagement, uitrukken en vrijwilligersvergoedingen brandweer)

Voor deze applicaties zullen wij nog kennis nemen van de algemene IT-beheersingsmaatregelen en de applicatie-specifieke beheersingsmaatregelen. Daarbij richten wij ons met name op de kwaliteit van de toegangsbeveiliging en het leveranciersmanagement rond deze IT-systemen en applicaties. De uitkomsten en bevindingen als het gaat over de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking van Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland zullen wij meenemen in ons accountantsverslag bij de jaarrekening 2023 of tussentijds melden, indien de bevindingen daar aanleiding voor geven.

5.2. Uitbesteding IT bij derde partij

De IT-omgeving van Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland kent een hoge mate van afhankelijkheid van externe IT-partners. Een deel van de financiële applicaties binnen Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland wordt beheerd door externen. Om te kunnen constateren dat externe dienstverleners voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen, dient Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland actief kennis te nemen van de ISAE 3402 rapportages en verklaring die de externe dienstverleners moeten laten opstellen.

Om 'in control' te blijven is 'slechts' het hebben van een overeenkomst, al dan niet in de vorm van een SLA, onvoldoende. Het is daarom van belang dat per IT-partner de minimaal te treffen maatregelen in zogeheten KPI's worden vertaald en worden geïntegreerd in de op te stellen, dan wel aan te passen, overeenkomsten (al dan niet in de vorm van een SLA).

Verder is het aan te bevelen om per IT-partner de wijze van verantwoording te inventariseren welke zij af kunnen leggen over de kwaliteit van de dienstverlening (denk hierbij naast SLA's en ISO-certificeringen, ook aan Assurance rapportages in de vorm van ISAE 3402 en/of SOC (1/2/3). Wij adviseren Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland daarom om structureel kennis te nemen van deze rapportages en een doorvertaling te maken naar eventuele maatregelen die Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland zelf moet nemen.

5.3. Inzicht in het ICT-landschap en beheersingsmaatregelen

Om inzicht te krijgen in het ICT-landschap van Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland hebben wij informatie opgevraagd over onder meer:

- het netwerk, de besturingssystemen en dataverbindingen en de beveiligingsmaatregelen voor inbreuk vanuit en van buiten de organisatie;
- de in gebruik zijnde hardware en de daarbij behorende fysieke en logische (toegangs-)beveiliging;
- de positionering en inrichting van de ICT-organisatie, het systeembeheer en de procedures voor het implementeren van systeemwijzigingen (change-management);
- back-upprocedures en uitwijkmogelijkheden;
- de belangrijkste applicaties, gegevensopslag en -uitwisseling, het applicatiebeheer en de logische toegangsbeveiliging.

Deze informatie vormt een belangrijke basis voor het inzicht in de opzet van het ICT-management en het onderkennen van eventuele risico's voor de betrouwbaarheid, continuïteit en beveiliging van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Wij verwijzen naar de follow-up van de bevindingen uit voorgaande jaren vermeld in hoofdstuk 6.2.

5.4. Informatiebeveiliging

Omdat onze controle van de IT-beheersingsmaatregelen van Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland een beperkte reikwijdte heeft – voortvloeiend uit onze controleopdracht voor de jaarrekening – benadrukken wij dat er sprake kan zijn van specifieke continuïteits- en beveiligingsrisico's die niet door ons zijn of worden ontdekt. Deze risico's manifesteren zich over het algemeen vooral als sprake is van datalekken en/of cybercriminaliteit.

Het is daarom van belang dat Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland zelf 'in control' is als het gaat om informatiebeveiliging. De Baseline informatiebeveiliging Overheid (BIO) is het basisnormenkader voor informatiebeveiliging binnen alle overheidslagen (Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen en veiligheidsregio's). Ook de veiligheidsregio's dienen daarom te werken volgens de normen zoals beschreven in de BIO. De BIO is verplicht per 1 januari 2019 voor de veiligheidsregio's.

Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland moet vooraf bepalen of de informatie in de processen adequaat beveiligd zijn. Hierbij moet gericht worden op de aspecten integriteit, vertrouwelijkheid & beschikbaarheid. Dit heeft de aandacht en het is momenteel bij de organisatie in uitvoering

Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland maakt gebruik van de applicatie Key2Control om de status te monitoren van de acties die moeten worden genomen om te voldoen aan de BIO. Het normenkader voor de BIO is door Key2Control opgenomen in de applicatie wat Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland handvaten geeft voor de te ondernemen acties.

6. Overige bevindingen

6.1. Naleving wet- en regelgeving

6.1.1. Informatieplicht duurzaamheid

6.1.1.1 Informatieplicht energiebesparing

De informatieplicht energiebesparing is gekoppeld aan de energiebesparingsplicht uit het Activiteitenbesluit milieubeheer, het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl).

De energiebesparingsplicht geldt voor alle 'drijvers' die op een locatie meer dan 25.000 m³ gas verbruiken of meer dan 50.000 kWh energie. Op de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) is hierover nadere informatie te vinden.

Gemeenschappelijke regelingen voor veiligheidsregio's zijn ook onderworpen aan de energiebesparingsplicht, als zij voldoen aan de bovengenoemde energiegebruiksgrens. Dit geldt zowel voor de activiteiten die de gemeenschappelijke regeling uitvoert op een locatie, zoals rampenbestrijding en crisisbeheersing binnen een regio. De veiligheidsregio moet dan ook rapporteren over de uitvoering van de energiebesparende maatregelen, via de informatieplicht en/of de onderzoeksplicht.

Heeft u een energiebesparingsplicht, dan moet u hierover ook eens in de 4 jaar rapporteren aan het voor uw organisatie bevoegde gezag. Dit is de informatieplicht. Deze geldt voor het eerst voor het jaar 2023, met als deadline 1 december 2023.

Algemene informatie is te vinden op [Informatieplicht energiebesparing vanaf 2023 \(rvo.nl\)](https://www.rvo.nl/informatieplicht-energiebesparing). Om verder inzicht te krijgen in de voor een organisatie geldende vereisten is de volgende link handig: [Stappenplan Energiebesparing Rapportageplicht. | RVO.nl](https://www.rvo.nl/stappenplan-energiebesparing-rapportageplicht).

Op basis van onze inschatting is bij Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland sprake van een locatie waar naar inschatting meer dan 25.000m³ gas of meer dan 50.000 kWh energie wordt verbruikt. De informatieplicht kan zowel per locatie als voor alle locaties worden verantwoord. Het hangt af van de specifieke vereisten. Wij adviseren om de informatieplicht van Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland te onderzoeken en daaraan passende opvolging te geven.

6.1.1.2 *Rapportageverplichting werkgebonden personenmobiliteit*

Vanaf 1 juli 2024 moeten werkgevers (met 100 of meer werknemers) jaarlijks gegevens bijhouden over de mobiliteit van hun werknemers. Het gaat daarbij om woon-werk en zakelijke mobiliteit. Werkgevers moeten vervolgens voor 30 juni van het opvolgende jaar (voor het eerst dus voor 30 juni 2025) deze gegevens aanleveren op een digitaal formulier. Het gaat om jaartotalen van:

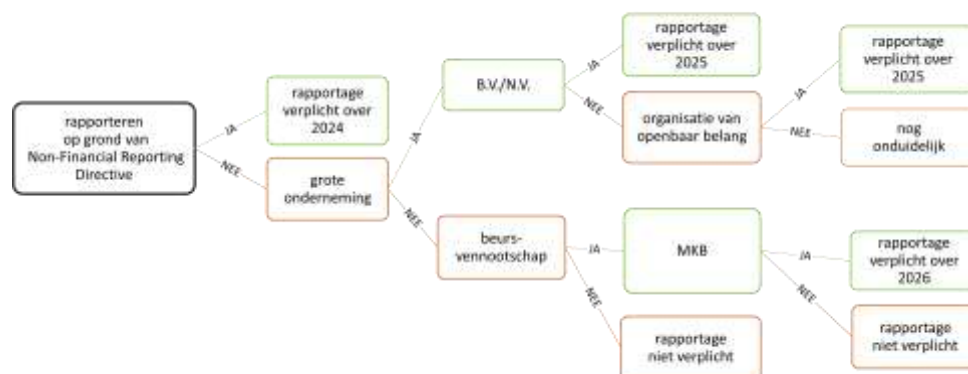
- het totaal aantal gereisde kilometers per
- gebruikte vervoermiddelen en per
- gebruikte brandstof

Het vorenstaande impliceert dat reeds vanaf 1 juli 2024 een aanzienlijke gegevensverzameling moet gaan plaatsvinden. Voor meer informatie en handreikingen hieromtrent verwijzen wij naar de websites van de [Rijksdienst voor Ondernemend Nederland \(RVO\)](https://rijksdienstvoorondernemendnederland.nl) en www.co2reductiemobiliteit.nl.

Op 31 december 2022 bedraagt het personeelsbestand van Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland ca. 225 fte. Daarom raden wij aan om tijdig maatregelen te nemen. De HRM-afdeling van Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland is op de hoogte van deze rapportageverplichting.

6.1.1.3 *Rapportageverplichting in de jaarverslaglegging (CSRD)*

Vanaf 1 januari 2026 (boekjaar 2025) moeten alle grote ondernemingen (BV's/NV's) in Nederland de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) toepassen. Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland valt niet onder deze categorie. Dit vloeit onder meer voort uit het toepassen van de beslisboom die is opgenomen op de website van de [SER](https://www.ser.nl):

Hoewel Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland de CSRD op basis van Europese of Nederlandse wet- en regelgeving niet verplicht hoeft toe te passen, kan ook op andere wijze een verplichting ontstaan tot het rapporteren over duurzaamheid. Denk hierbij vooral aan:

- informatiebehoefte van ketenpartners die wél moeten voldoen aan de CSRD en daarvoor informatie nodig hebben vanuit toeleveranciers en afnemers (denk aan banken, leveranciers);
- informatieverplichting van Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland voortvloeiend uit convenanten op het gebied van duurzaamheid waar Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland onderdeel van uitmaakt;
- informatiewensen van Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland, voortvloeiend uit zelf gestelde duurzaamheidsdoelen en de communicatie daarover.

Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland heeft nog geen signalen ontvangen over concrete rapportageverplichtingen vanuit de keten.

6.1.1.4 Overige informatieverplichtingen rond duurzaamheid

In de vorige paragrafen zijn de belangrijkste informatieverplichtingen rond duurzaamheid toegelicht. De komende jaren nemen deze verplichtingen toe en voor sommige (soorten) organisaties gelden nu al aanvullende verplichtingen. Wij adviseren om dit regelmatig te onderzoeken, bijvoorbeeld via de website [Wetchecker energiebesparing \(rvo.nl\)](https://wetchecker.energiebesparing.rvo.nl).

Om de ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheidsdoelstellingen en -vereisten goed te volgen en onze opdrachtgevers hierbij te ondersteunen, is binnen ons kantoor een Projectteam Duurzaamheid actief. Voor vragen kan via onze algemene contactgegevens altijd een beroep worden gedaan op dit projectteam.

6.2. Opvolging eerdere aanbevelingen en adviezen

In onze voorgaande accountantsrapportages hebben wij bevindingen gerapporteerd over de interne beheersingsmaatregelen en daarbij verbetervoorstellen gedaan. Hieronder vermelden wij de follow-up door Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland van de opvolging van de belangrijkste aanbevelingen en adviezen.

Score	Betekenis
	Aanbeveling / adviespunt opgevolgd.
	Deels opgevolgd. Genoemde adviespunt is nog ter opvolging.
	Aanbeveling / adviespunt niet opgevolgd.

Bevinding vorige rapportage(s)	Opvolging in 2023	Status
<u>Financieel toezicht</u> Als adviespunt geven wij in overweging om met name in de tweede bestuursrapportage nadrukkelijk per doel de status weer te geven en de impact van de getroffen maatregelen te beschrijven.	In de tweede bestuursrapportage 2023 is ook aandacht geschonken aan de belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen. P&C-producten worden continu aangepast naar wensen en informatiebehoefte van MT en bestuur.	
<u>Frauderisicobeheersing</u> Wij zien mogelijkheden voor verdere (door)ontwikkeling van risico- en frauderisico-beheersing.	In ontwikkeling door gebruik van Key2Control en NARIS.	
<u>Normen- en toetsingskader</u> Advies is om een toetsingskader op te stellen waarmee Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland inzichtelijk kan maken aan welke voorwaarden en financiële bepalingen uit de relevante interne en externe wet- en regelgeving van het normenkader moet worden getoetst voor de rechtmatigheidsverantwoording.	Nog in uitvoering. In de applicatie Key2Control zijn diverse toetsingskaders voor de belangrijkste financiële processen opgenomen. Verder wordt door de VIC gebruik gemaakt van checklists en werkprogramma's voor uitvoering van de steekproeven.	
<u>IT</u> De toekenning en review van gebruikers-rechten gebeurt niet op basis van een vastgestelde SOLL matrix voor de applicaties.	Nog in uitvoering. VrZW heeft een autorisatiematrix opgesteld, deze dient nog te worden geaccordeerd. Ons is gemeld dat toegang tot applicaties nog wordt bepaald op basis van functie en dat aanvraag altijd via goedkeuring van de teamleider verloopt.	

Bevinding vorige rapportage(s)	Opvolging in 2023	Status
<u>IT</u> Er zijn twee gebruikers met beheerrechten (applicatiebeheerders, superusers) tot het financiële systeem (Unit4) actief in de lijn die betrokken zijn bij het inkoopproces. Hierdoor is sprake van ongewenste functievermenging tussen applicatiebeheer en financieel beheer.	Nog in uitvoering. Ons is gemeld dat key users geen actieve rol hebben binnen het inkoop- en of betaalproces, zij geen budgetbeheerder of budgethouder zijn en zij zelfstandig geen bestellingen kunnen plaatsen. De (repressieve) controle van de logging op de handelingen van key users is onderdeel van de VIC.	
<u>Aanbestedingen</u> Er vindt geen invoercontrole plaats op de contractinvoer in het documentatiesysteem JOIN.	Nog in uitvoering. De tussentijdse spendanalyse ontdekt mogelijke EU-aanbestedingsonrechtmatigheden normaliter achteraf.	
<u>Inkopen</u> Er wordt niet altijd een inkooporder aangemaakt, hierdoor wordt budgetbewaking bemoeilijkt.	Nog in uitvoering.	

Tevens is een verbeterpuntenlijst opgesteld door Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland op basis van de eerder uitgebrachte managementletters en accountantsverslagen. De verbeterlijst is mede input geweest voor de bovenstaande tabel.

7. Vooruitblik (controle) jaarstukken 2023

U streeft ernaar de jaarstukken 2023 op 12 februari 2024 (week 7) aan te bieden voor controle. Van belang is dat er bij de start van de jaarrekeningcontrole een complete set van jaarstukken met onderliggend jaarrekeningdossier aanwezig is. Begin januari 2024 zullen wij een lijst met op te leveren documenten verstrekken voor het jaarrekeningdossier.

8. Slot

Wij vertrouwen erop u met deze managementletter een goed beeld te hebben gegeven van onze bevindingen en aanbevelingen bij de controle van de belangrijkste interne beheersingsmaatregelen.

Wij adviseren om de in dit verslag opgenomen bevindingen en aanbevelingen te evalueren en op te nemen in een actieplan. Uiteraard zijn wij graag bereid om nader van gedachten te wisselen over onze aanbevelingen en specifieke oplossingsrichtingen.